

Francesc Esteve

L'Estatut (en) neoblaver

El nou Estatut d'Autonomia valencià publicat en el 'Diari Oficial de la Generalitat Valenciana' és, també quant a la llengua, un lamentable bunyol que hauria de fer caure la cara de vergonya als seus responsables, si de veritat es creien la importància i la dignitat que pomposament li atribueixen. Són tantes les sapastrades i les castracions neoblaveres –en la línia de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua– que costa de donar-ne compte: per la quantitat, però sobretot per la qualitat, perquè amb el model lingüístic i jurídic va implícita la concepció de país.

Fa poc Víctor Maceda publicava en *El Temps* un reportatge eloqüentment titulat "0 de 213". Dues-centes tretze eren les esmenes gramaticals, terminològiques o de tècnica i propietat legislatives que proposava el llettrat de la comissió autonòmica del Senat espanyol respecte al text –castellà, és clar– enviat pel Congrés dels Diputats. El zero representava les que el Senat havia tingut en compte, sotmès a la consigna del front nacional PP-PSOE de no modificar res per evitar que el text retornés al Congrés. S'havia d'aprovar tot d'una i sense contemplacions. Així ho havien decidit Camps –per apuntar-se una gesta i esquivar el boicot zaplanista– i Pla i el PSOE, per tenir un model de rebaixa que marqués el sostre respecte al del Parlament de Catalunya.

Igual que en els continguts, l'Estatut és víctima de tot l'arsenal de rebaixes i censures lingüístiques. Així, un text de la màxima formalitat, que hauria de transcendir qualsevol coloració col·loquial i dialectal, amb un rigor expressiu màxim, esdevé una autèntica *carnisseria* lingüística a les mans dels cirurgians de la *novoparla* orwell·liana de l'AVL. Són, doncs, sistemàticament extirpats respecte al text de l'Estatut de 1982 els demostratius *aquest* i *aqueix* (ara *este*, *eixe*), l'increment verbal en *-eix* (*constitueix* passa a *constituïx*), *dues*, *hom*, *tothom* i *ambdós*, que ni tan sols són dignes d'aparèixer en un text legal d'aquest rang. Per exemple, en l'article "sext" (no pas "sisè") "ambdues llengües" esdevé "les dos llengües", "tothom" passa a "tots" i "hom atorgarà", "s'atorgarà". Potser sonen massa "erudits" –o massa "catalans". El mateix destí pateixen els ordinals en *-è* (*sisè*, *setè*, etc.), substituïts per *sext*, *sèptim*, etc. o l'imperfet de subjuntiu en *-s* *actuàs/actués*, *tingués*, *servís*, canviat a *-ara*, *-era*, *-ira*. La llista de substitucions és tan llarga com implacable: *vacacions* (no *vacances*), *gasto* (no *despesa*), *servici* (no *servei*), *orde* (no *ordre*), *ser el cas* (no *escaure*: *si escau* s'ha transformat en *és el cas*)...

En la dèria suplantadora els censurs d'aquesta novoparla van per feina. On veuen un mot suspecte de "catalanitat" endossen maquinalment una "genuïnat" amb denominació d'origen AVL.

Se'ls en fot si el canvi és factible i si la sinonímia es manté o no, si hi ha usos fixats, figurats o matisos semàntics diferents. Així, el text és farcit de *desenrotllament* per desplaçar el nefand *desenvolupament*. S'imposen, doncs, "desenrollament sostenible" o "desenrotllament tecnològic", sintagmes tècnics que l'us ha fixat clarament com a *desenvolupament*. Però també es fa entrar a martellades "desenrotllar la llei", on el llenguatge jurídic havia especialitzat "desplegar la llei". Més ca(s)os: la preposició *sota* és suplantada en sèrie per *davall*. Tant fa si cap diccionari –ni el *Diccionari valencià* de la Generalitat Valenciana–, l'admet amb sentit figurat. Ells escriuen sense manies: "davall l'autoritat" (art. 29), "davall la vigilància" (55.4) i "davall la presidència" (55.5). És com si, com que *sobre* i *damunt* són sinònims en certs contextos ("*sobre/damunt* la taula"), això ens habilités a dir "ara parlarem *damunt* l'AVL i els seus despropòsits".

JORGE CENCILLO

Francesc Esteve, Mercè Teodoro i Alfons Esteve són els autors d'*El nom, la unitat i la normalitat*, un informe sobre el català.

Serafin Castellano, Francesc Camps i Joan Ignasi Pla celebren l'aprovació de l'Estatut valencià. PP i PSPV beneeixen el secessionisme lingüístic.

Però, a més, hi ha sapastrades en estat pur. L'art. 81.3 afirma: "s'anomenarà una ponència". *Anomenar* significa 'donar nom' o 'esmentar' i el "legislador" volia dir "es nomenarà una ponència", no que la batejarien o la mencionarien. L'art. 55.3 invoca el "manament suprem de la Policia Autònoma". Tal "manament suprem" no és el precepte diví amb què el devot president Camps resumeix el decàleg del Sinai personificat en la policia valenciana. Vol dir, en valenciana prosa, 'comandament' i és un simple calc de l'espanyol *mando*.

Deixarem de banda les reiterades omissions dels pronoms adverbials *en* i *hi* (3 casos sols en el preàmbul), la repetició de l'incorrecte "del mateix" ('d'aquest'), (=del *mismo*) i la pul-lulació del gerundi copulatiu, condemnat per tots els gramàtics i típic de qui no sap connectar dues idees, que els nostres eficients legisladors emboteixen de dos en dos: "Els funcionaris [...] passaran a dependre d'esta, *sent*-los respectats tots els drets [...], *podent* exercir d'esta manera el seu dret [...]".

L'ús de les majúscules és tan aberrant que demanaria un article exclusiu. "Poble Valencià", "Nacionalitat Històrica", "Diputats", "Senadors" i fins i tot "Notaris" van, adés amb majúscula inicial –ells deuen saber per què–, adés amb minúscula. El cas més grotesc, però, és el de les Corts Valencianes, que ara es denominen "Les Corts", amb l'article sempre en majúscula. Amb la qual cosa costa de veure-hi el nom d'un parlament i no pas el d'una botiga (La Puntual) o d'una publicació (La Traca). Tanmateix, per alguna raó molt particular a la Generalitat no s'hi ha generalitzat la norma en "La Generalitat". I això que també ha estat rebatejada com "la Generalitat" a seques i que és un ens superior que inclou "Les Corts".

I, passant per damunt de desenes de barbaritats i barbarismes, acabarem amb el tractament de gènere, una altra orgia de disbarats. Tan aviat veiem usat un masculí genèric ("els ciutadans", "els valencians", "els diputats") com l'expressió del masculí i el femení alhora. De manera que, quan fins i tot en un mateix article trobem les dues fórmules, cal entendre per força que el masculí només es refereix als homes, com en l'art. 22, on es parla de "designar els senadors i les senadores" però de "nomenar els Diputats" o "elegir el President".

És tristíssim constatar que l'Estatut de 1982 –quan suposadament no teníem un "ens" ni un model normatiu valencià i quan els "experts" en llengua eren pocs– presenta més correcció i més adequació que no aquesta gasdòfia cuinada amb les receptes de l'AVL. Ja pot predicar farisaicament l'Acadèmia, com fa en el seu "dictamen" de febrer de 2005, que "en els usos oficials i institucionals [...] s'hauria d'utilitzar un model de llengua convergent, basat en formes clàssiques integradores". I ja pot recomanar en les seues "Observacions" per als llibres escolars que les formes censurades en l'Estatut i en els seus propis escrits (*aquest, institueix, tenir, servei, perjudici*, etc.) s'han d'introduir en el segon cycle de l'ESO. En efecte, el nivell que de fet imposen l'AVL i els seus comissaris polítics a l'"idioma valencià" és el de l'escola de cagons –permeteu-me ací l'expressió més coherentment "genuïna".